

Alam-Pedja koostöökogu koosolek

Palupõhja looduskoolis

29. detsember 2021

Algus 15.00, lõpp 22.30

Protokollis ja juhatas: Kaili Viilma.

Osalejate nimekiri (28 isikut) **Lisas 1.**

Päevakord:

1. Kaitseliidu toimetustest (tiirude ehitamine) Alam-Pedjal – **Andres Järve, Kaitseliit**
2. Rohunepi kodupiirkonna uuringu tulemustest – **Leho Luigujõe**
3. Palupõhja küla kirburohu tõrjest ja selle seostest kaldakindlustusega – **Robert Oetjen**;
4. Külustustaristu ja kultuuripärandi objektide kaardistustest – **Kaja Lotman**
5. Alam-Pedja järelevalve pilgu läbi – **Tanel Tärna (veebist)**
6. AP niitude majandamisest ja mida õpiti ajaliste niitmispüüanguteta Läti maahooldajatelt-kolleegidelt – **Viljar Ilvese** ja **Ragnar Kapaun**'i pilgu läbi;
7. RMK külastuskorralduse ja loodushoiutööde plaanid 2021. aastaks ja 2020. a tehtu – Malle Orase kokkuvõtte põhjal teeb ülevaate **Kaili Viilma**
8. Kokkuvõtte eelmisel kokkusaamisel kokkulepitust ja arengutest KeAs – **Kaili Viilma**
9. Alam-Pedja juubeliraamatu ettevalmistustest – **Sven Zacek/Arne Ader**

ARUTATU KOKKUVÕTE:

1. Kaitseliidu toimetustest (tiirude ehitamine) Alam-Pedjal – Andres Järve, Kaitseliit

Ettekanne **lisas 2.** Utsalis on lasketiiru on kasutatud 1990date keskpaigast. Tänapäevaste teadmise kohaselt pole 600 m lasketiiru vähemalt esialgu vaja ning maakonnaplaneeringusse esialgu kolme alternatiivsesse asukohta kavandatud lasketiiru lähitulevikus (s.o. 5+ aasta jooksul) rajama ei hakata. Vasak-keerme pisiteo elupaiga tähistasid geodeedid arendusalal tikkudega ja seal on keelatud rasketehnikaga liikumine ja pinnasetööd. Praegu on Kirnas 200 m laskeala kõrvale arendatud ka kaks 50 m laskeala, millest ühel toimub läbi kokku 100 m ala vaid taktiline liikumine kuni 50 m laskedistantsini jõudmiseni. 300 m laskeaval, mis esiti oli kavas, välja ei arendata. Selgus, et vee äravool lasekaladelt on liiga aeglane ja selle probleemi lahendamiseks on avaldatud soovi ühe truubi sügavamale paigutamiseks, et vesi kiiremini ära voolaks.

Jaak Volmer: Juhtis tähelepanu, et osa laskmisi toimub Kirna matkaraja suunas (lühim vahemaa tiirust läbi metsa matkarajani on ca 600 m, kuulid lendavad 3 km), kuhu kuulid võivad üle kaitsevalli lastes hälbida. Praegune kogemus on näidanud, et kuule läheb alati ka üle valli. Varasema laskmise suuna on mets laskehajustuste tõttu surnud ja tegelikult ei tohiks matkaraja suunas avatud lasketiirus lasta, vaid seal peaks olema kuulipüüdmise tõke vms. Tsiviilkasutusega tiirudes kindlasti sellist laskekorraldust ei lubata.

Andres Järve: Praegu ei ole Kaitseliidul küll kavas mingeid kuulisuunajaid paigaldada.

Arne Ader: Kes korraldab raieid Kirna piirkonnas, mis on metsise mängualadele väga lähedal ja kindlasti mõjutavad neid negatiivselt?

Andres Järve: Kaitseliit neisse raietesse ei puutu, raied korraldab oma maal RMK.

Kaili Viilma: Metsise uus kaitse tegevuskava läheb järgmisel aastal avalikustamisele, kuna metsise konsortsiumi arutelud on sisuliselt lõppenud. On oodata, et metsise kaitse korraldamises toimuvad lähiajal muutused. Praegu järgib KeA raiete kooskõlastamisel senist kaitsekorda.

2. Rohunepi kodupiirkonna uuringu tulemustest – Leho Luigujõe

Ettekanne **lisas 3.** Esialgu pole veel tehtud selle aasta seireandmete statistilist analüüsi – kogunenud enam kui 300 000 punkti. Kahjuks ei saadud püüdmisega mitte ühtegi kindlat emalindu (kuigi üks kahtlane lind siiski oli – 173 g), aga õnneks on seireprojekt veel pooleli ja järgneval neljal aastal saab paigaldada veel ca 40 saatjat (800 eur/saatja). Sel aastal saadi kätte ja varustati GPS-GSM tüüpi saatjatega 10 lindu. Püüdmine ei sega linde, vaid mäng jätkub kiiresti pärast häiringut, s.h. saatjatega ja rõngastatud linnud mängivad edasi.

Eestis on teada ca 70 rohunepi mängu, kuid hinnanguliselt võib neid olla ca 100. Linnud eelistavad toitumisaladena väga selgelt karjatatavaid alasid, külastatakse ka vanu mängualasid, s.h. ka degradeeruvaid mängupaiku. Seal võivad ehk käia ka emaslinnud. Linnud liiguvad varem arvatuga võrreldes oluliselt rohkem ringi. Näiteks üks lind lahkus Kärevere mängust Röpina kanti ja põikas ka Venemaale, teine lind siirdus aga Soome, Urjalasse, kus ta veetis suve. Liikumist erinevate mängupaikade ja toitumisalade vahel on rohkesti.

Liivi oapõld osutus sel aastal väga heaks toitumisalaks, kus olid lisaks saatjaga nepile toitus ka mitusada kiivitajat. Soos küll nepid mängivad, kuid toitumas käivad mineraalmaal, kus on vihmausse, mis moodustavad nende dieedist üle 90%.

Sel aastal saatjaga varustatud lindudest on kindlalt on elus üks lind Aafrikas, aga suure tõenäosusega on enamus linde tegelikult lihtsalt mobiililevist väljas ja kevadel oodatakse uusi andmeid. Pikim peatumata lend on poolakate andmetel 6000 km, maksimaalne kiirus 165 km/h ja kõrgus 7 km.

3. Palupõhja küla kirburohu tõrje eksperimentidest ja selle seostest kaldakindlustusega – Robert Oetjen

Ettekanne **lisas 4.** Sellel aastal tõrjuti Palupõhjas 5 erinevat kirburohu ehk pargitatra ala. Geotekstiiliga kaetud aladelt ei ole ühtegi taimet välja tunginud ja kate jäetakse kuni kattematerjali hävimiseni peale. Osadel aladel niideti ja kaevati juuri välja (Inglismaal on leitud juuri ka 1,6-1,8 m sügavusel). Alam-Pedjal oli enamus juuri ca 1 m sügavusel. Uusi taimi tekib kaevatud aladel mulda jäänud juuretükidest ja neid saab uuesti välja kaevata. Keeruline on taimi tõrjuda suurte puude juurest, kuna seal kaevata ei saa. Regulaarne niitmine tundub olevat tõhus, kui seda pidevalt teha, aga niitmiseks peaks ala eelnevalt prahist puhastama ja tasandama.

Kõige suurem probleem on kirburohi vooluveekogude kallastel, kust ta veega edasi levib. Alam-Pedjal on kirburohu juured 1994. a. rajatud (kavandasid Nugin ja Co) kahekihilise kaldakaitse kanga alla kasvanud, osadelt kaldalõikudelt on kangas kadunud ja erosiooni tulemusena on kallas ka erodeerunud. Vaja leida lahendus, kuidas oleks võimalik kallast kindlustada. KeA peaks olema mures võõrliigi võimaliku leviku pärast, kohalik omavalitsus inimeste ja nende maaomandi turvalisuse pärast, maaomanikud oma vara ja turvalisuse pärast. Igal juhul peab lahenduse elluviimine sündima erinevate osapoolte koostöös, aga kõigepealt peaks üldse välja selgitama, milline see võimalik lahendus oleks ja selle maksumuse. Erosioon on juba väga kiire.

Kaili Viilma: Tegemist ei ole vaid looduskaitse probleemiga, kuigi võõrliigi leviku oht on tõsine. KeA-l ei ole 2022. a. eelarvest kohe vabu summasid ka ekspertiisideks või projekteerimiseks võtta, kuna enne 2021. a. jääkide ametlikku ülekandmist on sisuliselt kogu looduskaitse eelarve juba olemasolevate pikaajaliste lepingutega broneeritud. Aga saame teha järelpärimisi hinnapakumiste osas, et kui palju lahenduse projekteerimine võiks maksta.

Otsus: KeA (Kaili) uurib potentsiaalsetelt projekteerijatelt, milline võiks üldse olla lahendus Palupõhja külas Emajõe kalda kindlustamiseks, et invasiivliik ei leviks, ei tekiks erosiooni tõttu pääsetöö vajadust ja eramaaomand ei häviks jne.

4. Külastustaristu ja kultuuripärandi objektide kaardistustest – Kaja Lotman

Ettekanne **lisas 5**. Külastust on kaitsealadel sisuliselt arendatud juba 112 aastat ehk esimeste kaitsealade sünnist alates. 2021. a liideti kokku RMK, kaitsekorralduskavade (s.h. piiritähiste) ja EMÜ kaardistatud külastustaristu andmed. Kiht ei ole avalik, on pidevas muutumises, seda parandatakse vastavalt uutele laekuvatele andmetele.

Rahvusparkides on kaardistatud ka **arhitektuuripärandi objekte**, esimesed pääsukesed on Lahemaa RP väärtuslikud ehitised, mille kiht peaks peagi avalikustatama. Rahvusparkide **mälumaastikud** on kaardistatud ja avalikustatud Maa-ameti vastavas kaardirakenduses, kuhu saab alla võtta ka pärandkultuuri objektide kihid kogu Eestist, ajaloolised kaardid, reljeefikaardid.

Käimas on **looduslike pühapaikade** inventeerimine. Väärtuslikuimad neist on võetud ja võetakse muinsuskaitse alla – paar aastat tagasi tehti seadusesse vastav kaitseobjekti liik. Üle poole Eesti on praeguseks inventeeritud ja töö jätkub. Inventeerijad on Kirjandusmuuseumi taustaga.

Käimas on ka **loodusturismi kvaliteedi** tõstmine; loodusgiidide kutse komisjonis tegeletakse giidide hindamise ja koolitamisega, sest loodusgiidide taset peetakse praegu kesiseks. Lisaks on rahvusparkidele taotletud EUROPARCi säästva turismi serte. Sertimisel on kolm taset: kaitseala valitseja, turismiettevõtja ja turismikorraldaja tase.

KeA hallatav **Kaitsealad.ee portaal** sisaldab suurimate kaitsealade veebilehti, s.h. ka Alam-Pedja LKA koduleht, millega tasuks tutvuda.

Ettepanek: Taas soovitati hinnata kaitsealade külastuse tegelikke keskkonnamõjusid ja mitte lubada neid tegevusi, mis kaitseala eesmärgiks seatud väärtustele kahjulikult mõjuvad.

5. Alam-Pedja järelevalve pilgu läbi – Tanel Tärna (*Teamsis*)

Järelevalve on seisukohal, et vaja oleks leida siiski mingi kompromiss külastuskohtade juurde rajamiseks, kuna kõiki metsikuid külastajaid ei suudeta järelevalvega ohjata.

Rikkumisi fikseeriti 2021. a. enim kalastajatega – kas liikumiskeelualadel liikumine või siis kalapüügieeglite rikkumine. Lisaks on probleemiks jettidega liikumine Alam-Pedjal, kus see on keelatud. Rohkem liigutakse kaitsealadel ka ATVdega. Nii jettide kui ATV-dega liikujate tabamine ja karistamine on praktikas väga keeruline, kuna väärtegade menetlemisel peab süü väga selgelt tõestama (kes täpselt sõitis ja kus jne.).

Arvi Põldaas: Pildistasin jettidega sõitjaid Põltsamaa jõel, aga rikkujate karistamiseni pole teadaolevalt jõutud?

Tanel Tärna: Karistamiseni jõudmine väga keeruline, sest väärtegu peab väga põhjalikult tõendama – sageli ei piisa ka pealtnägija tunnistusest ega fotost.

Jaak Volmer: Kas ametkondlike ressursside liitmisega võib tekkida nt. ka koptervõimekus järelevalve teostamiseks?

Tanel Tärna: Võimekus võib tekkida, kuid ilmselt pole nt. jettidega sõitmine selline prioriteet inimeste tervise ja turvalisuse tagamise kõrval, mis põhjendaks kopterite väljasõite.

Jaak Volmer: Graafikuta seirelennud on tegelikult ennetava ja hirmutava mõjuga ning neil võiks olla siiski positiivne mõju.

Piret Valge: Kõige kindlam ja kiirem viis rikkumisest teavitada on tel. 1247 ja saata 1247@1247.ee pildimaterjal, kuna see jõuab kiiresti valveinspektoriteni.

Viljar Ilves: Endiselt tagaks tõhusa järelevalve alalise pargivahi palkamine ja pidev patrullimine. Kohalikud oleks valmis ressurssidega panustama.

Tanel Tärna: Volitusteta järelevalvet ja omavolilist rikkujate kinnipidamist kindlasti ei soovita. Küll aga on alati oodatud info rikkumiste kohta. Kui on aga kohalikke, kes oleks huvitatud abipolitseinikuks hakkamisest, võtku ühendust Tanel Tärnaga – seda koostööd annab korraldada. Riigiameti juurde uue ametikoha loomine erarahastusega ei ole võimalik ja riigil endal ressursse loodusvahi ametikoha mehitamiseks ei ole.

6. AP niitude majandamisest ja mida õpiti ajaliste niitmispüüanguteta Läti maahooldajatelt-kolleegidelt - maahooldaja Viljar Ilvese ja KeA maahoolduse spetsialisti Ragnar Kapaun'i pilgu läbi

Ragnar Kapaun (koosoleku eel antud suulise info ülestähendus K. Viilma poolt): Alam-Pedjal oli erakordselt hea hooldusaasta, kõik hooldusesse arvatud alad said hästi hooldatud. Reaalselt tuli mõned alad siiski ka hekseldada. Karjatamise tulemused olid parimad (ca 120 ha). Silmaga hinnatavalt olid karjatatavad alad lindude lemmikohad. Taastatud sai ca 250 ha (Ilmatsalu luht) ja selle kvaliteet oli väga hea.

Viljar Ilves: Praegu tehakse Alam-Pedja hooldust veel heas usus, et tulevikus leitakse lahendused heina transpordile ja kasutamisele. Ka seire andmed näitavad, et karjatamine on linnustikule Alam-Pedjal väga oluline ja meeldiv. Maksimaalselt võiks Alam-Pedjal karjatada kuni 400 ha (kui oleks nt. looma- ja heinatranspordi parv), aga karjatamisel peab siis arvestama ka väga ebasoodsate aastatega (suured ja ootamatud üleujutused karjatusperioodil jms.), mil loomad tuleb alalt kiiresti ära tuua. Sellist loomade karjatamise alternatiivset ala praegu ei ole. Samuti peaks PRIA oma nõudeid paindlikumaks muutma ja aktsepteerima, et parima tulemuse saabki tegelikult siis, kui intensiivsema karjatamise aastad vahelduvad ekstensiivsema karjatamisega või koguni vaheaastatega, mil üldse ei karjatata. Õnneks on Alam-Pedjal praegu ka selliseid alasid, kus hoolduskuupäev on veidi varasem ja see võimaldab hoolduskoormust hajutada.

2021. a rajati Jaak-Albert Metsoja poolt Lynxland OÜ rahastusel Kirna luhale ja Ilmatsalu luhale esimesed seireruudud, et jälgida, kuidas taimestik erineva hoolduse puhul (niitmine või karjatamine) muutub. **Riik peaks kindlasti seirega jätkama ja laiendama seiret ka varasema ja hilisema niitmise katsetamisele.** Väga kahju on, et Ilmatsalu luhta enne taastamist ei seiratud, kuigi vastavad ettepanekud tehti korduvalt.

Läti õppereisist: Lätis korralikku linnustiku seiret tegelikult ei tehta, mille alusel hoolduse ajaliste piirangute puudumise mõjude kohta põhjanevaid järeldusi teha. Maahooldajad ise avaldasid arvamust, et lindudega probleeme ei ole. Ka sealsed lamminiidud on Alam-Pedjast hoopis erinevad

nii mastaapide kui ka looduslike tingimuste poolest ning sealse heina kasutamiseks pole huvi ega vajadust, kuna heinamaid, kus pole ajalisi piiranguid, on piisavalt. Seega pole hetkel lätlaste kogemustest suurt midagi üle võtta.

7. RMK külastuskorralduse ja loodushoiutööde plaanid 2021. aastaks ja 2020. a tehtu – Malle Orase kokkuvõtte põhjal tegi ülevaate Kaili Viilma

Ettekanne lisas 6. Viljar Ilves kordas ettepanekut, et **Kirna metsastunud raja osa tuleks uuesti lahti lõigata, et PLK piiri ei peaks nihutama matkaraja arvelt**. Malle Oras meenutas, et rada on alati kulgenud ikka PLK peal, mitte pole metsa kasvanud. Lepiti kokku, et käesoleval talvel tuleb probleemne koht üle vaadata ja lahenduseks kokkulepped sõlmida.

Seisukoht: Selli-Sillaotsale pole mõtet lisaparklaid teha, kuna ükski parkla ei rahulda külastuse tegelikku vajadust. Bussidel on siiski probleem, kus külastajaid oodata, aga kui rajada ka eraldi bussiparkla, siis pargitakse see ilmselt autodega täis.

Kohalik pärimus: **Sillaotsa männi klubi** koosneb neist isikutest, kes on parklas asuva männi otsa sõitnud. Klubi liikmete nimed on infotahvli tagumisel küljel.

8. Kokkuvõtte eelmisel kokkusaamisel kokkulepitust ja arengutest KeAs – Kaili Viilma

- *Viljar Ilves pakub KeA keskkonnahariduse spetsialistile Piret Valgele välja oma versiooni tee sulgemisest informeerivast tekstist; KeA kooskõlastab selle ja annab RMK-le üle sildi tootmiseks ja paigaldamiseks – Nasja, Koosa ja Kirn; maahooldaja valmis paigaldama sinna füüsilised tõkked. Seni tegemata, aga Viljar Ilves saadab Piret Valgele oma ettepaneku.*
- *Pärast rohunepi kava valmimist esitab Ragnar Kapaun ka nägemuse Alam-Pedja PLK-de hoolduskavast. Alam-Pedja niitude hoolduskava visioon valmib kevadiseks AP KOKO koosolekuks.*
- *Uurime lätlaste kogemusi ajapiiranguta niitmise mõjudest elustikule ja kaitse-eesmärkidele – ettekanne toimus käesoleval koosolekul.*
- *KeA suhtleb vallaga, et ÜP-s käsitleks ühe kontsentreeritud puhkeala väljaarendamist Alam-Pedjale Rekule, mitte paljude hajutatud puhkekohtade lubamist. ÜPdes ei ole mujale Alam-Pedjal puhkealade arendusi kavandatud.*
- *Märt Holtsmann vaatab Kärevere sillad üle ja pakub Transpordiametile ise mitte-invasiivse lahenduse sildi paigaldamiseks ning edastab tulemuse RMK-le. Märgid paigaldatud.*
- *Koristustalgud korraldatakse sügisel, külastushooaja lõpus ja enne kevadist suurvett. Kevadised talgud toimusid, sügisesed jäid ära.*
- *Alam-Pedja külastusmõjudele tuleks teha keskkonnamõjude hindamine. Keskkonnamõjude hindamist peab läbi viima litsentseeritud hindaja ja selleks vahendite eraldamise aluseks on mingi dokument (planeering, projekt vms.), millele mõjusid hinnatakse. Hindamise kulud katab sellisel juhul arendushuviline osapool. Kui ei ole arendajat ega alusdokumenti, siis riik niisama mõjude hindamist teha ega tellida ei saa. Lihtsalt ekspertarvamuse küsimine külastuse mõjude kohta on sisuliselt külastusmõjude uuring. Sellised uuringud tellitakse vajadusel kaitsekorralduskava koostamisel, et hinnata riske ja kavandada tegevusi nende riskide leevendamiseks. Selleks tuleb aegsasi kavandada ka eelarvelised vahendid. Alam-Pedja uus kaitsekorralduskava tuleb koostada 2025. aastal.*

- *Selli-Sillaotsa rajal võiks istekohti (pinke) olla, kus jalga puhata. RMK kaalub seda vajadust, aga töö tähtaega ei ütle. Pingid on plaanis paigaldada soosaartele, kuid hetkel ei oska RMK töö tähtaega vele pakkuda.*
- *Kirna raja likvideerimisega ei kiirustata. Rada on olemas ja infot uuendatakse.*
- *Puhastada Kirna PLK-le ulatuv rada RMK, KeA PLK ja lepingulise maahooldaja osalusel selle vanasse trassi. Ragnar Kapaun vaatab PLK piiri üle ja talgute korras tehakse töö augustis. Mitu korda juba kokku lepitud talgud jäid koroonatõttu ära, kuid on jätkuvalt plaanis; elektrikarjusele tuleks külge panna tähistavad lipikud. RMK rajahooldus tahaks, et karjaaed viidaks 1-1,5 m rajast eemale, et saaks võsa hooldada.*

Viljar Ilves: Kordas ettepanekut, et raja kõrvalt tuleks sinna peale kasvanud võsa eemaldada ning rada nihutada algsesse asukohta metsa serva, kus jääb rajale ka piisavalt hooldusala kuni karjaaiani. PRIA ees võetud karjatamiskohustuse tõttu ei saa aeda niisama lihtsalt nihutada.

- *KeA on seisukoha Laashoone luhatee osas kujundanud ja uurib selle realiseerimise võimalusi. RMK ei ole nõustunud KeA visiooni kohast luhateed rajama. KeAs Ragnar Kaupaun valmistab ette KeA pöördumise RMK juhtkonnale luhatee rajamiseks. Luhatee rajamist toetab ka asjaolu, et suurte metsatöö ja teetaastamise masinatega tegelikult rikuti sel aastal varasemad luhateed ja kahjustati niitude kamarat, mille kohta Arvi Põltaas saabab KeA-le info koos pildimaterjaliga.*
- KeA-l uus peadirektor ja uus keskkonnaminister, keda paneb muretsema liiga ulatuslik kallaste ja randade kaitse ning looduskaitse eramaadel (s.h. õiglasel kompensatsioonid). Minister kohtub praegu väga palju oma valdkonnajuhtidega, esitab palju küsimusi ning küsib põhjendusi.
- KeA tegeleb veel asutuse sisese sulandumisega, kõik protsessid pole veel paika loksunud, töökoormused on jätkuvalt kõrgemad kui normaalne, aga pingutatakse. Suurim väljakutse koormuste kõrval on nägemuste ühtlustamine õiguslikes küsimustes, ressursside kokkuhoid ja kaardi volavus.
- 2022. a on elurikkuse aasta, mil võiks ka Alam-Pedjat rohkem esile tõsta.

Otsus: Püüame 2022 elurikkuse aasta puhul Alam-Pedjale külla kutsuda keskkonnaministri, KeA peadirektori jt juhid, et tutvustada ala väärtusi, võimalusi ja probleeme. Selleks paneb koostöökogu öla alla ning aitab kokku panna ning läbi viia mitmekesise programmi – sootaastamisalad, vanajõgede avamine, jõesängi taastamine, kalastiku seire ja taasasustamine, pool-looduslike koosluste niitmine ja karjatamine, loodusharidus.

9. Alam-Pedja juubeliraamatu ettevalmistustest – Sven Zacek/Arne Ader

Tutvustati Alam-Pedja 30. sünnipäevaks kavandatud raamatu kontseptsiooni – kõik raamatu pildid peavad olema jäädvustatud Alam-Pedjalt – ning selleks tarbeks sel aastal tehtud tööd. Keskkonnaamet leidis sel aastal võimalused toetada Alam-Pedja juubeliraamatu materjalide koondamist ja raamatu kontseptsiooni väljatöötamist. Kas, millises ulatuses ja millistel tingimustel on KeA-l võimalik edaspidi raamatu valmimist toetada, pole hetkel selge, kuna mingit eraldi eelarverida või projekti selleks pole, vaid senised vahendid leiti KeA kommunikatsiooniosakonna eelarvest. Raamatu tarbeks on juba saadud ka ajaloolised ülevõtted Fred Jüssilt, et teha samade kohtade nn. retrospektiiv-vaateid läbi aastakümnete. Plaanitakse ka kaameravõtteid jne.

10. Pärast koosolekut lisandus Priit Voolaid'ilt ülevaade ka RMK looduskaitseosakonna tegemistest Alam-Pedja looduskaitsealal – lisa 7.

KOKKUVÕTE:

1. **Otsus:** KeA (Kaili) uurib potentsiaalsetelt projekteerijatelt, milline võiks üldse olla lahendus Palupõhja külas Emajõe kalda kindlustamiseks, et invasiivliik ei leviks, ei tekiks erosiooni tõttu pääsetöö vajadust ja eramaaomand ei häviks jne.
2. **Ettepanek:** Taas soovitati hinnata kaitsealade külastuse tegelikke keskkonnamõjusid ja mitte lubada neid tegevusi, mis kaitseala eesmärgiks seatud väärtustele kahjulikult mõjuvad.
3. **Ettepanek:** Riik peaks kindlasti seirega jätkama ja laiendama seiret ka varasema ja hilisema niitmise katsetamisele
4. **Otsus:** Kirna metsastunud raja osa tuleks uuesti lahti lõigata, et PLK piiri ei peaks nihutama matkaraja arvelt. Talvel tuleb probleemne koht üle vaadata ja lahenduseks kokkulepped sõlmida.
5. **Seisukoht:** Selli-Sillaotsale pole mõtet lisaparklaid teha, kuna ükski parkla ei rahulda külastuse tegelikku vajadust.
6. **Otsus:** Viljar Ilves pakub KeA keskkonnahariduse spetsialistile Piret Valgele välja oma versiooni luhateede sulgemisest informeerivast tekstist; KeA kooskõlastab selle ja annab RMK-le üle sildi tootmiseks ja paigaldamiseks – Nasja, Koosa ja Kirn; maaholdaja valmis paigaldama sinna füüsilised tõkked.
7. **Otsus:** Alam-Pedja niitude hoolduskava visioon valmib kevadiseks AP KOKO koosolekuks
8. **Otsus:** KeAs Ragnar Kaupaun valmistab ette KeA pöördumise RMK juhtkonnale luhatee rajamiseks, kuhu lisatakse ka maaholdaja Arvi Põldeas saadetud info ja pildimaterjal selle kohta, kuidas suurte metsatöö ja teetaastamise masinatega tegelikult rikuti sel aastal varasemad Laashoone luhateed ja kahjustati niitude kamarat.
9. **Otsus:** Püüame 2022 elurikkuse aasta puhul Alam-Pedjale külla kutsuda keskkonnaministri, KeA peadirektori jt juhid, et tutvustada ala väärtusi, võimalusi ja probleeme. Selleks paneb koostöökogu öla alla ning aitab kokku panna ning läbi viia mitmekesise programmi – sootaastamisalad, vanajõgede avamine, jõesängi taastamine, kalastiku seire ja taasisustamine, pool-looduslike koosluste niitmine ja karjatamine, loodusharidus.

Lisad:

1. Osalejate nimekiri
2. Kaitseleidu ettekanne
3. Rohunepi ettekanne
4. Palupõhja kirburohu tõrje katsete ja kaldakindlustuse ettekanne
5. Külastustaristu ja kultuuripärandi ettekanne
6. RMK külastuskorralduse ettekanne
7. RMK loodushoiutööd ettekanne

Protokollis

Kaili Viilma